

2015-10-23

Avdelningen för vård och omsorg
Filippa Myrbäck

Motion 29 - Barns och ungas hälsa

Beslut

Styrelsen föreslår kongressen besluta

att motion 29 Barns och ungas hälsa anses besvarad och inte föranleder någon ytterligare åtgärd.

Motionen

Sofia Nilsson, Region Skåne, (C), har i motion 29 yrkat att Sveriges Kommuner och Landsting arbetar fram en tydlig strategi för hur kommuner, landsting och stat ska implementera och genomföra de åtgärder som presenteras i positionspapper kopplade till hälsofrämjande insatser för barn och unga.

Styrelsen

Utvecklad samverkan och stöd för implementering av hälsofrämjande och förebyggande åtgärder samt tidiga insatser är förutsättningar för att främja hälsa och minska psykisk ohälsa. Det är viktigt att det i anslutning till beslutade handlingsplaner etc. utformas strategier för när och hur åtgärder ska genomföras.

En programberedning för barn och ungas hälsa är tillsatt med uppdrag att bl.a. se hur gemensamma ansträngningar kan göras för att främja barn och ungas hälsa.

Styrelsen hänvisar till att det pågår en uppdatering av 2008 års ”Positionspapper Psykisk hälsa, barn och unga” i samverkan med fyra beredningar, en delegation samt Programberedningen för barn och ungas hälsa, vilket planeras beslutas i mars 2016. Ett positionspapper uttrycker förbundets viljeinriktning, tar ställning i en viktig fråga och utgör ett underlag för förbundets agerande. Däremot är det inte tvingande gentemot kommuner, landsting eller stat. SKL har inte – och bör inte ha – en sådan roll. Huvudmännen avgör självständigt hur verksamheterna ska bedrivas.

Motionen behandlar en fråga som är aktuell inom flera pågående utvecklingsarbeten inom SKL vilka genomförs i samverkan med kommuner och landsting. Styrelsens bedömning är att motionärernas förslag tillgodoses inom ramen för redan pågående arbete.

Styrelsen konstaterar att inriktningsdokument för kongressperioden 2016-2017 innehåller förslag på inriktningsmål 69 som visar att det hälsofrämjande arbetet för

barns och ungas psykiska hälsa är adresserad. Även mål 51, 53, 56 och 93 bidrar till att främja barns och ungas hälsa, välbefinnande och utveckling.

Vidare hänvisar Styrelsen till 2015 års överenskommelse kring psykisk hälsa, ”Stöd till riktade insatser inom området psykisk ohälsa 2015”. Det arbete som bedrivits inom projektet Psynk ska tas tillvara och SKL ska i samverkan med Socialdepartementet ta fram en långsiktig strategi för att främja psykisk hälsa och motverka psykisk ohälsa. Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet ska stärkas genom ökad kunskap inom och tillgänglighet till elevhälsan och barn- och ungdomshälsan samt stödstrukturer och samverkansformer för implementering inom förskola och skola. Arbetet inom överenskommelsen utgår från SKL:s långsiktiga handlingsplan för ”Psykisk hälsa kongressperioden 2012-2016”. En prioriterad målgrupp är barn och unga som har, eller riskerar att utveckla, psykisk ohälsa och sjukdom. Hela kedjan omfattas, från hälsofrämjande till vård och behandling.

Andra viktiga arbeten är utvecklingsarbetet inom den sociala barn- och ungdomsvården, samverkan inom Nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning i socialtjänsten (NSK-S), för bra kunskapsstöd från myndigheterna, samt kunskap i skrifterna ”Barnen i fokus” och ”Barn och unga här, nu och framåt” där SKL på ett mycket konkret sätt uttryckt hur man framgångsrikt kan arbeta med stöd. NSK-S och NSK kommer under 2015 att starta ett programråd för Barn och ungas psykiska hälsa.

Det är viktigt att kommuner och landsting samverkar när det gäller tidiga insatser för barn och unga med psykisk ohälsa. Samverkansöverenskommelser är en metod och Samordnad individuell plan (SIP) är ett redskap för att enskilda barn ska få det stöd de behöver om flera verksamheter är involverade.

Barns och ungas hälsa

Sammanfattning

Ett allvarligt problem i samhället idag och som borde ses som ett folkhälsoproblem, är den ökande psykiska ohälsan hos barn och unga. En stor utmaning för samhället är därför att tidigt fånga upp alla de barn som behöver stöd. Tidig upptäckt av barn och ungdomar som riskerar att utveckla ett skadligt beteende är en nyckel till att kunna förebygga ett framtida utanförskap och ohälsa. Idag finns goda kunskaper om hur utanförskapet och psykisk ohälsa kan förebyggas. Men det behövs samordning och struktur för att arbetet ska lyckas. Insatserna kring utsatta barn skulle kunna bli mer effektiva med en bättre samverkan bland samtliga aktörer där barnets eller ungdomens behov står i centrum. Därför krävs det en bättre samverkan mellan socialtjänst, skola, elevhälsa och BUP.

Sveriges Kommuner och Landsting har arbetat fram positionspapper som uttrycker vad man anser kan göras av kommuner, landsting och stat för att främja hälsa, möta psykisk ohälsa och minska konsekvenserna av psykiska funktionshinder. SKL bör därför nu, som ett nästa steg, arbeta med att ta fram en strategi för hur man ska implementera och genomföra de insatser och åtgärder man har arbetat fram i sina positionspapper för att det ska hända något inom området Hälsofrämjande insatser.

Bakgrund

Även om de flesta barn har det bra i Sverige idag, finns det barn och unga som på olika sätt far illa och som upplever psykisk ohälsa. Att den psykiska ohälsan hos barn och unga ökar är ett allvarligt problem. Allt fler unga drabbas av psykosomatiska symtom som oror, nedstämdhet, sömnbesvär, trötthet och huvudvärk. Orsakerna till att många unga personer tycks må dåligt kan böttna i en rad olika faktorer. Ökade krav på prestationer, dålig självkänsla, problem inom familjen, mobbning, problem med droger, bostadsbrist och ökad arbetslöshet är några omständigheter som sannolikt spelar in.

En stor utmaning för samhället är därför att fånga upp alla de barn som behöver stöd. Tidig upptäckt av barn och ungdomar som riskerar att utveckla ett skadligt beteende är en nyckel till att kunna förebygga ett framtida utanförskap och ohälsa. Ofta kan barn som på olika sätt lever i utsatthet uppmärksammas redan i förskoleåldern. Ändå händer det idag i alltför stor utsträckning att barnet faller mellan stolarna – inte sällan på grund av bristande samverkan mellan samhällets olika instanser.

Bedömning

Den psykiska ohälsan hos barn och unga bör ses som ett folkhälsoproblem som kräver särskild uppmärksamhet och kraftfulla insatser.

En grundförutsättning är att vuxna som finns nära barn och unga tar ansvar för att uppmärksamma dem som mår dåligt eller far illa. De verksamheter som finns närmast barn och unga måste utföra sitt uppdrag med utgångspunkt från det enskilda barnets behov. Ett barns eller en ungdoms behov får aldrig åsidosättas på grund av att skilda

huvudmän har olika verksamhets- eller kostnadsansvar. Insatserna kring utsatta barn skulle kunna bli mer effektiva med en bättre samverkan bland samtliga aktörer där barnets eller ungdomens behov står i centrum. Därför krävs det en bättre samverkan mellan socialtjänst, skola, elevhälsa och BUP.

Idag finns goda kunskaper om hur utanförskap och psykisk ohälsa kan förebyggas tidigt. SKL har arbetat fram positionspapper som uttrycker vad förbundet anser kan göras av kommuner, landsting och stat för att främja hälsa, möta psykisk ohälsa och minska konsekvenserna av psykiska funktionshinder. Nu är det dags att gå från ord till handling, konstaterandets tid bör nu vara förbi. Nu måste vi se till att det händer något konkret inom området. SKL bör därför agera och arbeta fram en tydlig strategi som beskriver HUR man ska implementera den kunskap som finns och HUR åtgärderna för hälsofrämjande insatser för barn och unga ska implementeras.

Yrkande

Jag föreslår att kongressen beslutar

att Sveriges Kommuner och Landsting arbetar fram en tydlig strategi för HUR kommuner, landsting och stat SKA implementera och genomföra de åtgärder som presenteras i positionspapper kopplade till Hälsofrämjande insatser för barn och unga.

Sofia Nilsson (C), ombud för Skåne